

วัดป่าดาราภิรมย์ พระอารามหลวง

สถานที่ตั้ง เลขที่ ๕๑๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
นิกาย ธรรมยุต
เจ้าอาวาส พระราชวิสุทธิญาณ (ฤทธิรงค์ ญาณวโร)

ประวัติความเป็นมา

วัดป่าดาราภิรมย์ ตั้งอยู่ที่ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านหน้าวัดมีคลองชลประทานแม่แตงไหลผ่าน ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแมริม และค่ายดาราภิรมย์ ประมาณ ๑ กิโลเมตร ตั้งอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่อาณาเขตของวัด ๒๖ ไร่ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการตั้งเป็นวัด ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ ต่อมาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒ และได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อมาภายหลังได้รับพระบรมราชานุญาตให้ยกเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นปีเฉลิมฉลองพระชนมายุครบ ๖ รอบ แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๗๑ พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตมหาเถระ พระกรรมฐานนักปฏิบัติธรรมผู้ยิ่งใหญ่ ในการถือธุดงค์วัตร มักน้อย สันโดษ เจริญรอยตามปฏิปทาของพระมหากัสสปเถระเจ้า ผู้เอตทัตตะทางธุดงค์วัตร ได้รับอาราธนาจากพระเดชพระคุณพระอุบาลีคุณูปจาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) ให้มาเผยแผร์พระพุทธศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเริ่มแรกที่วัดเจติยหลวง ซึ่งในขณะนั้นยังไม่ปลูกพลาญด้วยผู้คน บรรยายกาศภายในวัดเงียบสงบ พอออกพรรษาท่านก็ออกจาริกธุดงค์ไปแสวงหาความสงบสงัด ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๓ ได้จาริกมาทางอำเภอแมริม ได้พักอยู่ที่ป่าช้าร้างบ้านต้นกอก ซึ่งในขณะนั้นเต็มไปด้วยป่าไม้สักและไม้เบญจพรรณ อยู่ติดกับบริเวณสวนเจ้าสบาย ตำแหน่งดาราภิรมย์ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีในรัชกาลที่ ๕ ที่ได้รับการก่อสร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ ในขณะนั้นบริเวณวัดเป็นป่าไม้เบญจพรรณ (ป่าแพะ) อยู่เขตชายป่าเทือกเขาตอยสุเทพและตอยม่อนคว่ำหล่อง ยังไม่ปลูกพลาญด้วยบ้านผู้คน เป็นสถานที่เงียบสงบสงัด โดยมีคำรำลือกันว่าเป็นสถานที่ผีดู พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต อยู่พักชั่วระยะหนึ่ง แสวงจาริกไปที่พระธาตุดอยแดงเพื่อจำพรรษา ๑ พรรษา ไปห้วยน้ำริน ป่าช้าบ้านเด่น บ้านปง (วัดอรุณญวิเวก) เชียงดาวและพร้าว ต่อไปจากสถานที่ป่าช้าร้างที่พระอาจารย์มั่น ผู้บำเพ็ญเผาศวกุญแจจนบรรลู่ถึงอริยมรรคอริยผล ได้มาเจริญสมณธรรม อธิษฐานจิตภาวนา ทำให้สถานที่แห่งนี้ได้รับการก่อสร้างขึ้นเป็นเสนาสนะป่าขึ้น ด้วยกุฎิศาลาแบบชั่วคราว และมีพระธุดงค์กรรมฐานผู้เป็นศิษย์แห่งพระอาจารย์มั่นมาอยู่จาริกอาศัยบำเพ็ญสมณธรรมตามวิถี

แห่งอุดมกรรมฐานเป็นการชั่วคราวบ้าง ถาวรบ้าง จึงกล่าวได้ว่าจุดเริ่มต้นของสถานที่แห่งนี้เกิดเมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๗๓ โดยท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต หลังจากนั้นเป็นต้นมาก็มีพระอุดมกรรมฐานมาอยู่ ปฏิบัติที่ป่าช้าแห่งนี้เป็นประจำ

ในพุทธศักราช พ.ศ. ๒๔๘๑ คณะพุทธบริษัท กลุ่มหนึ่งมีความเลื่อมใสศรัทธาในปฏิปทาของพระ อุดมกรรมฐานสายอาจารย์มั่น ที่จาริกมาประพฤติ ปฏิบัติ จึงพร้อมใจกันสร้างเสนาสนะ มีกุฏิและศาลา ถวายแด่พระกรรมฐานเหล่านั้น โดยได้ตั้งชื่อวัดว่า “วัดป่าวิเวกจิตตาราม” บางหมู่ก็เรียกว่า “วัดป่าไร่” บางหมู่ก็เรียกว่า “วัดป่าแม่ริม” โดยมีพระอ่อน ตาอัครมโม เป็นประธานสงฆ์ และมีนายแก้ว รัตน นิคม นายศรีนวล ปิ่นทานนท์ เป็นหัวหน้าในการ ก่อสร้าง โดยตั้งในสถานที่ตั้งเป็นป่าช้าติดกับตำหนัก ดาราภิรมย์ สวนเจ้าสหาย ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๒

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ทายาทของพระราช ชายาเจ้าดารารัศมี มีเจ้าหญิงลดาภา ณ เชียงใหม่ เป็น หัวหน้าได้น้อมถวายที่ดินอันเป็นเขตพระราชฐานที่ตั้ง ของตำหนักดารารัศมี สวนเจ้าสหาย ของพระราช ชายาให้แก่วัด เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระราช ชายาเจ้าดารารัศมี เป็นเนื้อที่จำนวน ๖ ไร่ นายอำเภอ แม่ริม พร้อมทั้งทายาทของพระราชชายาฯ และ ศรัทธาสาธุชน ได้พร้อมใจกันถวายนามให้แก่วัดใหม่ โดยชื่อว่า “วัดป่าดาราภิรมย์” ทั้งนี้เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ พระกรรมฐานและถวายพระราชกุศลแก่พระราชชายา เจ้าดารารัศมี

เกียรติคุณ

๑. ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. ได้รับพระราชทานยกวัดขึ้นเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

สถานที่สำคัญ

พระอุโบสถ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฺธายี มหาเถร) วัดมกุฏกษัตริยาราม สดิ่งจวางศิลาฤกษ์ ในวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยเริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ขนาดกว้าง ๑๗ เมตร ยาว ๓๐ เมตร สิ้นทุนทรัพย์ ๗๒๓,๐๐๐ บาท ตัวอุโบสถสร้างเป็นศิลปะ ล้านนา พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ศิลปะสุโขทัย ลงรัก ปิดทอง พระนามว่า “พระสยามโลกนาถ” สร้างถวายโดยนางสาว สร้อยทิพย์ เอื้อวิทยา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงตัดลูกนิมิตอุโบสถ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ พร้อมทั้งลงพระปรมาภิไธย

และพระนามากิโยในแผ่นดินอ่อน และทรงปลูกต้นไม้ไว้เป็นที่ระลึก ด้วยสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสนมหาเถร) วัดราชบพิธฯ เสด็จเป็นประธานสงฆ์ในการเจริญชัยมงคลคาถารับเสด็จด้วย ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์อุโบสถใหม่ทั้งหมด สิ้นทุนทรัพย์ประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ บาท อุโบสถเป็นที่รวมศิลปล้านนา หน้าบันโดเป็นลวดลายเครือเถาล้านนา ล้อมรอบดาว ๓ ดวง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ประติมากรรมต่าง และสลักด้วยลวดลายล้านนา ลงรักปิดทอง มีพญานาค ๓ คู่ สิงห์ ๑ คู่ เทวดา ๑ คู่ และมอม ๑ คู่

พระธาตุเจดีย์พระพุทธบาทสี่รอย

เป็นมหาปูชนียสถานสำคัญของวัด และของท้องถิ่น เป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธบาทจำลองและพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นประธานวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหารเสด็จเป็นองค์ประธานยกฉัตรประดิษฐานบนยอดพระบรมธาตุ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๑๕๓๓ พระธาตุเจดีย์องค์นี้ เป็นที่รวมศรัทธาในพระพุทธศาสนา และความจงรักภักดีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เถลิงพระเกียรติในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒

ศิลปกรรมในพระธาตุเป็นศิลปล้านนาประยุกต์ ภายในประดิษฐานรอยพระพุทธบาทสี่รอยจำลอง มีพระประธานขนาด ๑๗๕ เซนติเมตร ศิลปสุโขทัยประยุกต์ ลงรักปิดทอง สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ถวายพระนามว่า -พระพุทธการุญกิตติคุณขจร- จอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี และท่านผู้หญิง สร้างถวาย ภายในจิตรกรรมช่างชาวเหนือ วาดภาพประวัติพระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ พระธาตุประจำปีเกิดของชาวเหนือ พระพุทธประวัติ และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวบ้าน ชั้นบนประดิษฐานขุมพระพุทธรูปประจำทิศ ๘ องค์ มีที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณเก่าใหม่พร้อมด้วยวัดดุมงคล บนยอดประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุพระราชทาน และพระบรมสารีริกธาตุที่ประทานจากสมเด็จพระสังฆราช พระบรมธาตุเจดีย์ จัดสร้างถวายโดย คุณนิลวรรณ อุคมนตรีสุข คุณนิวัฒน์ และคุณบุญทอง ทิพย์กมล พร้อมลูกหลาน และคณะศรัทธาสาธุชน

วิหารหลวง

พระวิหารหลวง มีขนาดกว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๔๖ เมตร สร้างในวโรกาสที่วัดได้รับสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และถวายพระราชกุศลเชิดชูบารมีในเสด็จพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นศิลปล้านนา จำลองมาจากหอคำของเจ้าหลวงเชียงใหม่ในสมัยโบราณ เป็นที่รวมศิลปการแกะสลัก ปูนปั้นและลายคำแบบล้านนา ภายในพระวิหารประดิษฐานพระประธานทรงเครื่องในมณฑปปราสาทพร้อมทั้งพระบรมสารีริกธาตุ และแวดล้อมด้วยพระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้า ๒๘ พระองค์ นับว่ามีความงดงามเป็นที่เชิดชูศิลปท้องถิ่นหลังหนึ่ง ใช้เวลาในการก่อสร้าง ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๖ สิ้นทุนทรัพย์ประมาณ ๑๕ ล้านบาท

มณฑปพระจุฬามณีศรีบรมธาตุ (หอแก้ว)

ก่อสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระทันตธาตุเจ้าองค์ประเสริฐ เป็นมณฑปสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้างด้านละ ๒๑ เมตร สูง ๔ ชั้น มีหลังคาซ้อนกัน ๔ ชั้น ยอดมณฑปเป็นรูปทรงปราสาทเจดีย์ ปิดทองคำหุ้ม จังโก มีขนาดสูงจากฐานถึงยอดฉัตร ๓๙ เมตร ศิลปะล้านนาไทยผสมมณฑป บริเวณที่ก่อสร้างมณฑปตั้งอยู่ใจกลางวัดซึ่งเป็นชัยมงคล เดิมเป็นศาลาปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่สมัยเริ่มก่อตั้งวัด งานออกแบบสถาปัตยกรรมวางผังยึดเอาอคติความเชื่อในจักรวาลทางพระพุทธศาสนา โดยสมมุติเอามณฑปเป็นเขาพระสุเมรุ อันเป็นหลักของจักรวาล โดยแต่ละชั้นของมณฑปเปรียบเหมือนสวรรค์วิมานต่าง ๆ โดยชั้นที่ ๒ เปรียบเหมือนดาวดึงส์ ตรง

กลางมีมณฑปจุฬามณีแทนพระเกศแก้วจุฬามณีศรีบรมธาตุในสรวงสวรรค์ อันเป็นที่ประดิษฐานพระเกศาธาตุโมลีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่องค์อัมรินทร์ราชา ัญญเชิญไปประดิษฐาน พร้อมกับพระทันตธาตุพระเขี้ยวแก้วที่โศภนพราหมณ์ขโมยเสียบมวยผมในวันแบ่งพระบรมสารีริกธาตุองค์อมรินทร์ก็ัญญเชิญไปประดิษฐานในพระจุฬามณีเช่นกัน ทุกวันพระวันโกน องค์เทพดาทั้งหลาย ตั้งแต่ท้าวอัมรินทร์ (ท้าวสักกะ) ตลอดจนพระบรมโพธิสัตว์ ทั้งหลายมีองค์พระศรีอริยเมตไตรย เป็นต้น จะลงมาสักการะไหว้พระสวดมนต์เวียนเทียน เป็นต้น พระจุฬามณีจำลองนี้ก็จะประดิษฐานพระทันตธาตุพระบรมสารีริกธาตุเพื่อเป็นการบูชาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายบนยอดสุดจะบรรจุพระบรมธาตุที่ได้รับประทาน มอบจากสมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก เปรียบเหมือนจุดหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา คือพระนิพพาน โดยมีพระวิหารหลวงหอคำ พระอุโบสถ ดารารัศมี หอกิตติคุณ มณฑป พระเจ้าทันใจ เปรียบเหมือนชมพูทวีป ป่าไม้ในวัด วัดเปรียบเหมือนป่าหิมพานต์ รูปปั้นพญานาค สิงห์ เปรียบเหมือนสัตว์ในหิมพานต์ ชุ่มประตู่โขงเปรียบเหมือนประตูแห่งจักรวาล คลองชลประทานหน้าวัด และสระแห่งพระอุคุต เปรียบเหมือนคงคา สนามหญ้าที่อยู่รายรอบแทนสนามทราย เปรียบเหมือนมหาสมุทร ศรีทันตร ทั้งหมดเป็นการจำลองคติความเชื่อทางระบบจักรวาลในคติโบราณของชาวพุทธ โดยอาศัยยอดมณฑป องค์พระบรมธาตุเป็นแกนของจักรวาล

ช่องทางการติดต่อ

วัดป่าดาราภิรมย์ พระอารามหลวง
เลขที่ ๕๑๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริ่ม
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๑๘๐
เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓ - ๘๖๒๖๗๒๒